

ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΙΔΕΩΝ

Περιπτεράς: **Στέλιος Ελληνιάδης**
 defimag@otenet.gr
 elliniadis.wordpress.com

Φαληρικό Δέλτα: Μουσική

(Στη μνήμη του Γιάννη)

Παρακολουθούσα τα μαθήματα στη Νομική, όσο και η παρέα μου στη Σχολή, αλλά έπρεπε να δουλέψω. Στα κατεψυγμένα κρέατα και ψάρια που δούλευα, μαθητής όντας, ανάλογα με το ωράριο του λυκείου, δεν ήθελα να ξαναπάω γιατί χρειαζόμουν περισσότερα χρήματα. Περισσότερα, όμως, για ένα φοιτητή υπήρχαν μόνο στην οικοδομή. Έτσι, ζήτησα δουλειά από τον αγαπημένο μας ξάδελφο, Γιώργο Φωτιάδη, που ήταν αρχιμάστορας μπουγιατζής που έπαιρνε εργολαβικά ολόκληρες οικοδομές. Επειδή δεν είχα ιδέα από βαψίματα, μου ανέθεσε να τρίβω με γυαλόχαρτο τα κουφώματα προκειμένου να λειανθούν για να ασταρωθούν και να βαφτούν. Στην οικοδομή πήγαινα οργανωμένος: φορούσα ένα λευκό καπελάκι που είχα αποκτήσει από μία επίσκεψή μου σε ένα αεροπλανοφόρο του βου στόλου και είχα ένα τρανζιστοράκι που άκουγα όλη μέρα πειρατικούς σταθμούς που έπαιζαν ροκ μουσική, προς μεγάλη έκπληξη και απορία των «συναδέλφων» οικοδόμων που οι ίδιοι την ώρα της δουλειάς τραγουδούσαν Καζαντζίδη και Γαβαλά! Το χέρι μονότονα πάνω κάτω σε ένα ξύλο, κάθετο ή οριζόντιο, με την ανάλογη σκόνη από το τρίψιμο, δεν είναι ό,τι πιο ευχάριστο μπορούσα να κάνω, αλλά το υπέμενα ως προσωρινή λύση και με τη συμπαράσταση των τραγουδιών που άκουγα. Όλα αυτά μέχρι τη στιγμή που σε ένα κατέβασμα του χεριού χώθηκε με τη φόρα που είχα βαθιά μέσα στο μικρό μου δάχτυλο μια σκληρή αγκίδα που εξείχε από το κούφωμα. Πόνεσα πολύ κι έφυγα άρον-άρον για τα ιατρεία του ΙΚΑ στη λεωφόρο Αλεξάνδρας. Μου έβγαλαν ό,τι είχε μείνει μέσα, αλλά το τραύμα θα μου άφηγε ένα μικρό γρομπαλάκι στο μικρό δάχτυλο του αριστερού μου χεριού. Στις μέρες που πήρα άδεια για να γιάνει το χέρι μου, το ξανασκέφτηκα και αποφάσισα να τελειώσω έτσι, με ένα μικρό ενθύμιο, τη σύντομη σταδιοδρομία μου στη οικοδομή. Μικρή, αλλά χρήσιμη εμπειρία.

Στη ντισκοτέκ

Επειδή έχω έναν καλό από μηχανής θεό που αργά ή γρήγορα κάνει την εμφάνισή του όταν τα πράγματα δυσκολεύουν, δέχτηκα την πιο δελεαστική πρόταση που θα μπορούσα να φανταστώ. Ήμουν στο πρώτο έτος, όταν ο Γιάννης Πετρίδης με ρώτησε εάν ήθελα να δουλέψουμε μαζί σε μία καινούργια ντισκοτέκ που ετοιμαζόταν να ανοίξει για την καλοκαιρινή σεζόν. Ο Γιάννης ήθελε να δεχτεί την πρόταση που του είχε γίνει, αλλά ήθελε να ξενυχτάει μόνο τα Σαββατοκύριακα, γιατί καθημερινά δούλευε στην εταιρία δίσκων Music

Box, στο Σύνταγμα. Ήταν υπεύθυνος του ξένου ρεπερτορίου, ενημερωμένος από τότε πολύ καλά για τις κυκλοφορίες των τραγουδιών όχι μόνο των μεγάλων ξένων εταιριών, CBS, Decca κ.λπ. που είχε την αντιπροσωπεία τους στην Ελλάδα το ζεύγος Γκεσάρ. Σκέφτηκε, λοιπόν, να μοιραστεί τη δουλειά με μένα που ήξερα απ' έξω κι ανακατωτά το διεθνές ρεπερτόριο. Ήμουν ενθουσιασμένος, γιατί η δουλειά ήταν ονειρική, η καλύτερη από πολλές απόψεις με βάση τα γούστα και τις ανάγκες μου. Είχε να κάνει εκατό τοις εκατό με τη μουσική που υπεραγαπούσα, ήταν πρωτοποριακή, αντισυμβατική και πολύ καλά αμειβόμενη. Και οι δύο ξέραμε πώς λειτουργεί μία ντισκοτέκ, αλλά πρακτική εμπειρία δεν είχαμε. Ήταν ένα νέο είδος παγκοσμίως. Η μόνη εμπειρία που είχα ήταν από τα εφηβικά μας πάρτι που, επειδή έχοντας τους περισσότερους δίσκους και την πιο μεγάλη κλίση, αναλάμβανα να βάζω τους δίσκους με τους οποίους χορεύαμε στο πικάπ. Στη ντισκοτέκ, όμως, δεν θα είχα φίλους αντίκρου μου, αλλά άγνωστους ανθρώπους που είχαν πληρώσει για να διασκεδάσουν και να ικανοποιηθούν.

Οι τρεις αδελφές

Η Μαρία, η Άντα και η Μπέτυ, μαθήτριες και οι τρεις αδερφές, όμορφες με τα μίνι τους και τα εφηβικά χαμόγελά τους, μόλις έπεφταν οι γονείς τους για ύπνο, πηδούσαν αθόρυβα από το παράθυρό του δωματίου τους στον κήπο, διέσχιζαν βιαστικά το χωματόδρομο μπροστά από τη μονοκατοικία και έβγαιναν στον κεντρικό δρόμο όπου έκαναν ωτοστόπ προκειμένου να φτάσουν στο Φαληρικό Δέλτα, τη ντισκοτέκ. Το Άνω Καλαμάκι ήταν αραιοκατοικημένο, με σκόρπια ισόγεια και διώροφα σπίτια, με αυλές και σκύλους πίσω από καγκελόπορτες και με ελάχιστο φωτισμό από λίγες ξύλινες κολόνες της ΔΕΗ. Σαν χωριό, μετά τις δέκα ούτε έβλεπες ούτε άκουγες κανέναν να κυκλοφορεί ή να κάθεται στη βεράντα του. Οι εργάτες, οι μάστορες, οι καταστηματαρχές και οι υπάλληλοι ξυπνούσαν ξημερώματα, δούλευαν πρωί-απόγευμα κι έπεφταν νωρίς για ύπνο αφού η τηλεόραση ήταν ακόμα μαυρόασπρη και με φτωχό πρόγραμμα που τελείωνε με το που έπεφτε η νύχτα. Τα κορίτσια ήταν πολύ καθωσπρέπει, αλλά ενθουσιασμένα με τα καινούργια ρεύματα της μουσικής και της μόδας που εισβάλλανε σαρωτικά στη χώρα, δεν είχαν άλλο τρόπο να ξεπεράσουν την αυστηρότητα πολύ συντηρητικών γονιών που τις έκλειναν μέσα από το δειλινό. Όπως και πάρα πολλοί άλλοι μαθητές και εργαζόμενοι, που λα-

χαρούσαν να ακούσουν μουσική και να χορέψουν στους νέους χώρους διασκέδασης που άρχισαν να εμφανίζονται στην Αθήνα, αλλά συναντούσαν την αντίδραση των συγγενών, γειτόνων, αφεντικών, δασκάλων, παπάδων, δημοσιογράφων και αρχών που θεωρούσαν την ποπ μουσική, τα μακριά μαλλιά, τις κοντές φούστες και τους νέους χορούς επινοήσεις του σατανά, μεθόδους αποπλάνησης των νέων και αποτέλεσμα της έκλυσης των ηθών.

Αρκετοί έφηβοι συνοδεύονταν από τους γονείς τους που διασκέδαζαν μαζί τους. Αλλά υπήρχαν και οι γονείς που τρομοκρατούνταν. Σε μια τέτοια περίπτωση, ένα βράδυ ήρθε αγριεμένος ένας πατέρας να με ρωτήσει για την κόρη του που έμαθε ότι συχνάζει στη ντισκοτέκ και μιλάει με ένα «μαλλιά» με χρωματιστά πουκάμισα. Καθίσαμε στην άκρη, κουβεντιάσαμε πολύ, του εξήγησα, του είπα ότι η κόρη του είναι καλό παιδί με πάθος για τη μουσική και το χορό, τον ηρέμησα και έφυγε άλλος άνθρωπος. Ήταν αστυνόμος στην Τροχαία Αθηνών. Ό,τι θέλεις από μένα, μην διστάσεις, μου είπε. Δυστυχώς, τότε δεν είχα ούτε ποδήλατο...

Από τη μια συντηρητισμός και από την άλλη αθωότητα και μεγάλη ανάγκη, πιεστική, για ελευθερία, πριν ακόμα αρχίσει η πολιτικοποίηση των νέων και μορφοποιηθεί ο αντιδικτατορικός αγώνας. Η δικτατορία κάλυπτε πλήρως το συντηρητισμό· στα σχολεία μάς κούρευαν σαν φαντάρους και ενίοτε έπεφταν χαρακίες και χαστούκια στους πιο ζωηρούς μαθητές από καθηγητές και λυκειάρχες, ενώ η αστυνομία είχε τους πάντες υπό την εποπτεία της με πλήθος χαφιέδων ανά την επικράτεια. Αλλά, παρ' όλ' αυτά, υπήρχαν και ευνοϊκές συνθήκες. Αυτή η ίδια η κοινωνία, επιφυλακτική, τόσο εκ δεξιών όσο και εξ αριστερών, στα ήθη και τις εισαγόμενες κουλτούρες, είχε επίσης την ανάγκη να γίνει πιο σύγχρονη και πιο ανοιχτή. Τα περιοδικά ποικίλης ύλης ήταν πολύ πιο τολμηρά σε καινοτομίες και προκλήσεις από τις εφημερίδες, οι πληροφορίες για τις νέες τάσεις και τα ρεύματα από το εξωτερικό διαδίδονταν πιο γρήγορα, οι γυναίκες είχαν ήδη αποκτήσει δικαιώματα που ήταν απλησίαστα μερικά χρόνια πριν, ο διεθνής κινηματογράφος έφερνε πλούτο νέων εικόνων και τρόπων ζωής και ο ελληνικός λαϊκός κινηματογράφος πρόβαλε μοντέρνους τύπους αντρών και κυρίως γυναικών που κόντραραν με τους συντηρητικούς και διεκδικούσαν δικαιώματα και ελευθερίες, να ερωτευτούν, να βγουν να διασκεδάσουν, να ντυθούν πιο θηλυκά, να αυθαδιάσουν και να ζήσουν

τη ζωή τους κατά το γούστο τους. Αυτοί οι κινηματογραφικοί τύποι, παιγμένοι από καλούς ηθοποιούς, ήταν πολύ αγαπητοί στις ελληνικές οικογένειες και έθεταν σε αμφισβήτηση ή έκαμπταν τις επικρατούσες αντιρρήσεις για τα νέα ήθη και τις νέες αντιλήψεις.

Ελευθερία και ασφάλεια

Επίσης, σημαντικό είναι ότι η ελληνική κοινωνία δεν ήταν υπερβολικά φοβική. Με πολύ χαμηλή εγκληματικότητα, κανένας δεν ανησυχούσε για τα παιδιά του που έπαιζαν μπάλα στις αλάνες, έκαναν ποδήλατο στους με λίγα αυτοκίνητα δρόμους ή έκοβαν βόλτες σε μακρινές γειτονιές ασυνόδευτα. Αυτό ίσχυε το 1968 που τελείωσα το σχολείο και μπήκα στο πανεπιστήμιο. Ποτέ δεν φοβήθηκαν οι γονείς μου που γύριζα μόνος αργά μέσα στη νύχτα από το Φάληρο στα Πατήσια κάθε βράδυ, χειμώνα καλοκαίρι. Ούτε οι φίλοι μου που έκαναν όλη αυτή τη διαδρομή, μπρος-πίσω, συχνά με τα πόδια, για να έρθουν να τους κεράσω ένα βερμούτ ή μια πορτοκαλάδα στη ντισκοτέκ, είχαν κανένα φόβο ότι μπορεί να πάθουν κάποιο κακό. Γι' αυτό οι τρεις αδερφές έκαναν νυχτιάτικα ωτοστόπ, χωρίς κανέναν από μας που το ξέραμε να ανησυχεί για την ασφάλειά τους. Και οι περισσότεροι νέοι από τις γύρω περιοχές, Παλαιό και Νέο Φάληρο, Αμφιθέα, Νέα Σμύρνη, Τζιτζιφιές, Μοσχάτο, Καλλιθέα και Πειραιά, με τα πόδια πηγαίνονταν στον φαληρικό όρμο, γιατί ούτε λεφτά υπήρχαν για ταξί ούτε διέθεταν αυτοκίνητα ή μοτοσικλέτες. Και όλοι διέσχιζαν περιοχές με αραιή κατοίκηση, λίγα φώτα και μακριά από τις συνοικίες που έμεναν. Κανένας, απ' όσα άκουγα, δεν απειλήθηκε. Και οι περισσότεροι γονείς που δεν άφηναν τα παιδιά τους να κυκλοφορήσουν, το έκαναν γιατί θεωρούσαν ότι τα παιδιά δεν είναι ώριμα για ερωτικά μπλεξίματα και γιατί νόμιζαν ότι οι νέες κουλτούρες είναι φθοροποιές.

Κόσμημα

Το Φαληρικό Δέλτα ήταν ένα κόσμημα στον φαληρικό όρμο. Σε ειδυλλιακή θέση, ακριβώς στο σημείο που η λεωφόρος Συγγρού, προτού ανακατασκευαστεί, συναντούσε τη δενδροφυτεμένη λεωφόρο Ποσειδώνος που ακολουθούσε την παραλιακή ζώνη. Ανάμεσα στο Φαληρικό Δέλτα και τη λεωφόρο υπήρχε ένα περιποιημένο αίθριο με γρασίδι και δενδρύλλια, ενώ προς τη μεριά του Σαρωνικού υπήρχε, σε απόσταση μερικών μέτρων, μια μικρή όμορφη μαρίνα προστατευμένη από ένα χαμηλό λιμενοβραχίονα που φιλοξενούσε βάρκες και καΐκια.